

بررسی فراوانی مصرف استروئیدهای آنابولیک و آگاهی نسبت به عوارض آن‌ها در

ورزش‌کاران بدن‌سازی شهر کرج در سال ۱۳۸۲

چکیده

*دکتر مرضیه نجومی I

دکتر وحید بهروان II

از گذشته سوء مصرف استروئیدهای آنابولیک مشکل بزرگ تمام رشته‌های ورزشی به خصوص رشته‌های قدرتی مانند بدن‌سازی و پاورلیفتینگ بوده است. همچنین عوارض شایع و گاه تهدید کننده حیات این داروها، برای خود ورزش‌کاران موضوع مهم و مورد بحثی می‌باشد. مصرف این مواد از حدود دهه ۵۰ میلادی در ورزش‌کاران رواج یافت و با افزایش مصرف آن‌ها، گزارش‌هایی از سراسر جهان در رابطه با اثرات جانبی تهدید کننده آن‌ها منتشر شد. از جمله این عوارض، می‌توان به تومورهای کبدی، ژنیکوماستی، کوتاهی قد در نوجوانان و ریزش مو در ورزش‌کاران اشاره کرد. با توجه به اهمیت موضوع و وجود گزارش‌هایی در رابطه با مصرف بی‌رویه استروئیدهای آنابولیک در ورزش‌کاران کشورمان، برآن شدیم تا فراوانی مصرف این مواد و سطح آگاهی ورزش‌کاران را در سطح شهر کرج تعیین کنیم. در این مطالعه مقطعی، ۴۰۳ ورزش‌کار رشته بدن‌سازی از ۹ باشگاه در سطح شهر کرج توسط نمونه‌گیری چند مرحله‌ای مورد بررسی قرار گرفتند. روش جمع‌آوری داده‌ها استفاده از پرسش‌نامه‌ای شامل ۲۵ سوال دموگرافیک و اختصاصی در زمینه سنجش آگاهی از عوارض داروها بود. با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS ver 11 و آزمون‌های آماری Spearman correlation coefficient، ANOVA، Chi-square و T-test داده‌های طرح توصیف شد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. میانگین سنی ورزش‌کاران $(\pm 22/6)$ سال به دست آمد و اغلب آن‌ها دارای تحصیلات زیردیپلم بودند (۴۷/۱٪). سیزده درصد ورزش‌کاران از این داروها استفاده می‌کردند و در حدود ۱۳٪ نیز سابقه مصرف آن‌ها را ذکر می‌کردند. شایع‌ترین استروئید مصرفی، اکسی‌متولون با شیوع ۱۶/۷٪ بود. حدود ۲۲/۲٪ از ورزش‌کاران از نوع تزریقی استروئیدهای آنابولیک استفاده می‌کردند. از مجموع امتیاز کل پرسش‌نامه (۴۰ امتیاز)، میانگین سطح آگاهی ورزش‌کاران ۶۶/۸ به دست آمد. بیش‌ترین میزان آگاهی مربوط به عوارض ناندربولون بود. بین سن ورزش‌کاران، سطح تحصیلات و سابقه ورزشی آن‌ها با آگاهی از عوارض داروها ارتباط مستقیم وجود داشت. به طور کلی سابقه حداقل ۱ نوبت مصرف استروئیدهای آنابولیک در ورزش‌کاران مورد بررسی در حدود ۲۶٪ بود که این میزان نسبتاً بالا و نگران‌کننده است. آگاهی از عوارض این داروها بسیار پایین بود بنابراین آموزش ورزش‌کاران در مورد عوارض استروئیدهای آنابولیک و اجرای طرح تحقیقاتی در مورد نگرش جوانان نسبت به مصرف این داروها توصیه می‌گردد.

کلیدواژه‌ها: ۱- استروئیدهای آنابولیک ۲- ورزش‌کاران ۳- آگاهی ۴- عوارض

این مقاله خلاصه‌ای است از پایان نامه دکتر وحید بهروان جهت دریافت درجه پزشکی عمومی به راهنمایی دکتر مرضیه نجومی، سال ۱۳۸۲. (I) استادیار گروه پزشکی اجتماعی و دستیار فوق تخصصی اپیدمیولوژی بالینی، دانشکده پزشکی، خیابان ستارخان، نیایش، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی ایران. (*مؤلف مسئول) (II) پزشک عمومی